

KALASSA KANADASSA

Vieraillessani 1995 Kanadassa opiskelemassa asuvan Markun luona, oli luonnollista sijoittaa matkaan myös kalastelu paikallisilla lohivesillä. Kanadan länsirannikon vedet Vancouver saaren ja mantereen välissä ovat varsin hyviä lohien pyyntipaikkoja.

Lohilaatuja on muutama, jotka ovat saaneet nimensä koon mukaan. Suurin ja halutuin on Chinook eli kuningaslohi. Kalojen suuren pyynnin vuoksi Chinokia saa pyytää vain kaksi kalaa kalastajaa kohti vuorokaudessa.

Markku aloitti kalamatkan valmistelut hyvissä ajoin ennen matkaani. Sattumalta television uutisissa kerrottiin samaan aikaan tietoja lohien vähenemisestä ja mahdollisista kalastusmäärien lisärajoittamisista. Uutisissa kerrottiin myös kahdesta suosituimmasta lohien virkistyskalastuspaikasta, jotka ovat Campbell River ja Telegraph Cove. Soittokierroksen ja tarkempien matkailua koskevien esitteiden hankinnan jälkeen Markku valitsi Campbell Riverin (on myöhemmin CR).

CR sijaitsee suurella Vancouver saarella, sen itärannalla, suurin piirtein puolessavälissä. Saarelle pääsee autolautalla joka lähtee Vancouverista hieman länteen olevasta Tsawwassen autolauttasatamasta. Merimatka kestää hieman alle kaksi tuntia ja päättyy Nanaimoon. Sieltä matka jatkuu autolla 153km pohjoiseen menevää tietä numero 19, noin kahden ajotunnin verran. CR on pieni rannalla oleva kaupunki, sen läpi virtaa kapea CR joki, jonka mukaan paikka on saanut myös nimensä. Kaikki merkittävimmät palvelut sijoittuvat kaupungin läpi kulkevan tien varteen. Majapaikaksi valitsimme hotellin nimeltään Anchor Inn, perusteina suomalaisen tapaan esitteessä mainittu sauna. Parvekkeelta näkee hyvin meren ja paikan mihin lohienpyytäjät sijoittuvat veneineen.

Majoituttuamme hotelliin vaimot jatkavat matkaa pohjoiseen ja sieltä he lähtevät pienelle laivaristeilylle katsomaan tappajavalaita. Risteilyn lähtöpaikkaa vastapäätä olevalla saarella sijaitsee myös suomalaisten rakentama yhdyskunta, nykyisin museona toimiva Sointula.

Ensimmäisenä iltapäivänä tutustumme kaupungin keskustaan, käymme parissa kalastustarvikeliikkeessä tutustumassa tarjontaan. Tavallisia heittouistimia löytyy hyvin vähän, mutta lohien uisteluun tarkoitettuja vetouistimia on tarjolla runsaasti. Eräässä kaupassa bongataan asiakkaiden kotimaita. Myyjä kysyy meiltä mistä maasta olemme, vie meidät seinällä olevan maailmankartan viereen ja pyytää laittamaan kaksi värikästä nuppineulaa karttaan Suomen ja kotikaupungin kohdalle. Laitamme nuppineulat Porvoon ja Helsingin kohdalle, samalla toteamme olevamme toinen ja kolmas nuppineula Suomesta. Joku Kokkolalainen on bongattu ennen meitä. Nuppineulamme tasoittaa myös maaottelun ruotsia vastaan kolmeen.

Kalastus satamalaiturilta, joka on varattu pelkästään tähän tarkoitukseen, on myös suosittua. Laiturin korkeus on noin viisi metriä ja syötteinä käytetään elävää silakkaa tai muovista uistinta jonka kylkeen kiinnitetään silakka. Seuraamme kalastelua noin tunnin, sinä aikana kukaan ei saa mitään. Laiturilla on valmiina muutama iso pyöreäpohjainen narunpäässä oleva nostohaavi jolla kala saadaan nostetuksi laiturille. Lupia myyvän toimiston seinällä on liitutaulu johon päivän aikana kertyneet kalat ja niiden painot merkitään. Kyseisen päivän merkittävimmät saaliit ovat suurimmillaan noin viidentoista kilon luokkaa. Määrällisesti kaloja on ehkä kymmenen.

Vastaa tulee myös kulttuurista johtuvia yllätyksiä. Esimerkiksi kaupunkikierron jälkeen matkalla hotelliin suunnitteleminen menevämmen saunaan. Hotellin vastaanotosta kysymme, missä sauna sijaitsee ja onko se lämmin. Portieeri katsoo meitä hämmästyneen huvittuneena. Hän kertoo missä sauna sijaitsee ja myös sen ettei sauna ole toiminut ainakaan sinä aikana minkä hän on ollut hotellissa töissä, noin kolmeen vuoteen. Esite kyllä kertoo hotellissa olevan saunan, no olihan siellä vaikka se ei toiminutkaan.

Seuraavana aamuna menemme hotellissa sijaitsevaan kalastuspisteeseen, kuten varauksessa olemme sopineet ja vielä edellisenä iltana varmistaneet. Varasimme etukäteen ensimmäiselle kalamatkallemme paketin, joka sisältää veneen, välineet, syötin ja oppaan neljäksi tunniksi. Aika on myös oppaan palkkaamisen minimiaika. Esittelyn jälkeen meille myydään lohilupa mihin on merkittävä päivän lohisaalis. Varusteiksi annetaan vapa ja suoravälitteinen kela jonka jarrun opas myöhemmin säätää siimanpaksuudelle sopivaksi. Mukana oleva oma takki vaihdetaan kelluntatakkiin ja tarjotaan kahvit. Hetken odottelu jälkeen meitä pyydetään siirtymään ulos, jossa opas odottaa veneen vieressä. Opas on iältään noin nelikymppinen mies, joka vastaa täysin elokuvista saatua kuvaa oppaista. Hän on kevytrakenteinen, ahavoitunut ja jäntevä. Vene on alumiininen noin viidenmetrin perämoottorivene jossa on viisikymppinen kone, ohjauspulpetti ja istuimina takapenkin lisäksi kaksi kalastukseen tarkoitettua penkkiä etupuolella. Nousu ja laskuveden vaihtelun takia venettä säilytetään rannalla. Sinne ne vedetään kiskoilla kulkevalla telillä. Nousemme veneeseen, se lasketaan kiskoja pitkin noin kolmenkymmenen metrin päällä olevaan veteen. Opas ajaa veneen kilometrin levyisen salmen yli toisella puolella olevalle laiturille ja ostaa syöteiksi eläviä silakoita.

Lohen syksyinen pyyntitapa syksyisin on eräänlaista syöttiongintaa. Siinä kelassa olevan 15kg kestoisen siiman päähän kiinnitetään noin 100g lyijypaino. Painon alapäähän kiinnitetään 1.5m pätkä ohuempaa, noin 5kg kestoista siima ja siihen taas pieni kolmiväkäinen koukku, joskus myös kaksi. Koukuilla elävä silakka kiinnitetään leuanalta siiman jatkoksi. Opas on ammattilainen myös solmujen teossa, siinä ei kauaa nokka tuhise kun koukku kiinnittyy siimaan ja silakka koukkuun.

Syöttien hakemisen jälkeen ajamme pienen matkaa rauhallisen niemen kärkeen ja kalastus alkaa. Ensimmäiseksi opas antaa meille kummallekin vavat ja tiukat ohjeet siitä miten vavasta pidetään kiinni. Yritän vaihtaa muutaman kerran otetta, mutta heti opas huomauttaa väärästä otteesta. Saatuaamme vavat ovat oikein käsiimme, saamme ohjeet kelaamisesta, syönnin seurannasta ja mikä tärkeintä painon pitämisestä kädessä. Ensimmäinen asia, mitä meidän tulee tehdä, kun painon tulee vedestä on ottaa se käteen. No ehkä ei olo kovin terveellistä, jos sadan gramman lyijypaino heiluu ilmassa muiden veneessä olijojen väistellessä sitä. Lopulta opas ottaa vavan kädestäni ja kiinnittää siihen syötin. Hän laskee pyynnin syvyyteen, ensin paino pohjaan ja kelaus ylöspäin noin kaksikymmentä kierrosta. Kun kaikki on kohdallaan, saan vavan takaisin ja ohjeet seurata vavan kärkeä mistä pitäisi nähdä milloin kala syö. Seuraan omaa vapaani ja kuinka opas lataa Markun pyynnin. Lopulta molemmat istuvat seuraamassa vavan kärkeä. Saamme oppaalta vähän väliä ohjeita, milloin vapa on liian alhaalla ja milloin katse on väärässä paikassa. Kun mitään ei tapahdu kelaamme syötin ylös, paino käteen ja niin siirrymme uuteen kohteeseen.

Paikka sijaitsi suoraan hotelliamme vastapäätä olevan niemen kupeessa. Seurasimme edellisenä iltana hotellin parvekkeelta niemen kupeessa olevia veneitä, ja ihmettelimme miksi kaikki veneet olivat melko pienellä alueella, no nyt sekin selvisi. Opas lataa pyynnit molemmille ja saamme uudelleen tiukansävyiset ohjeet kalastuksen kulusta. Voimakkaan vuoroveden takia salmassa on kova virtaus, veneet pysyvät halutulla paikalla ainoastaan moottorin avulla. En saa edes kunnan asentoa kun opas karjaisee kelaa. Aloitan kelaamisen ja tunnen kuinka kala pistää hanttiin, oppaan ohjeiden mukaan pääsen normaaliin kalan väsytyksen rytmiin. Samaan aikaan opas kehottaa Markkua kelaamaan ja niin meillä molemmilla on väsytyksen menossa. Veneen opas luotsaa hieman sivummalle muista veneistä. Kelaamme ja juoksetamme siimaa tarpeen mukaan kuumana käyvän oppaan huutojen saattamana. Ohuen siiman takia opas on säätänyt kelan jarrun hyvin herkäksi

ja niin saamme väsyttää kaloja melko kauan. Lopulta oma kalani saadaan rauhallisena veneen viereen ja opas nostaa haavilla sen veneeseen. Kala on lohi, Cinoocci, painoltaan noin viisi kiloa. Opas mittaillee huolella kalan pituuden, toteaa kalan täyttävän mitat ja tainnuttaa sen. Samaan aikaan Markku jatkaa kalansa väsyttämistä oppaan antaessa koko ajan ohjeita. Lopulta kala saadaan veneeseen, se on noin kuusikiloinen lohi eikä vaadi oppaalta edes mittausta. Kalat opas laittaa takapenkin alla olevaan laatikkoon. Matkalla takaisin kalastuspaikkaan opas leikkaa vedessä kelluvista merikasvista kaksi pitkää lonkeroa ja laskostaa ne lohien päälle. Kosteat kasvit estävät kalojen kuivumisen.

Saavumme uudelleen muiden veneiden sekaan, opas lataa taas molempien pyynnin. Vapoja antaessaan hän varmistaa vielä että otteet vavasta ovat oikeat. Parissa viereisessä veneessä on kalan väsytyksen menossa. Meilläkin menee vain hetki kun Markulla on taas kala iskenyt. Oppaan tiukkojen ohjeiden mukaan kalaa väsytetään. Markku saa kalan veneen viereen ja Markku kehottaa opasta nostamaan kalan haavilla veneeseen. Opas suutahtaa ja sanoo ettei kala ole vielä valmis nostettavaksi. Samalla kala ampaisee kovalla vauhdilla liikkeelle hyppien ja vetäen siimaa kelalta. Noin kymmenen minuutin jatkoväsytyksen jälkeen seitsemänkiloisen lohi on veneessä. Opas kehottaa meitä tekemään jatkossa kaikki toimet hänen ohjeiden mukaan. Minulle opas antaa useita komentoja, milloin pitää vetää siimaa vavalla nopeasti ylös tai kiireesti kelata. Markku saa kolmannen noin kuusikiloisen lohen, minä saan tyytyä vielä yhteen alamittaiseen jonka laskemme takaisin kasvamaan. Oppaan irrottaessa alamittaista lohta koukusta hän ei koske kalaan paljaalla kädellä koko irrotuksen aikana. Hän pitää ohuen muovin kalan ja käden välissä, ettei kalan pinta vaurioidu käden kosketuksesta. Lohikorrttiin merkityt kalat ilmoittavat lohikiintiömme tulleen täyteen, kaksi Cinooccia kummallakin kortilla, minulla yksi ja Markulla kolme. Opas ehdottaa kalastusta hänen luvallaan siten, että hän saa mahdollisesta kuudesta lohesta kaksi pienintä.

Veden virtaus muuttaa suuntaa ja nousuveden alkaessa siirrymme syvempiin vesiin, noin viiteenkymmeneen metriin. Ensimmäistä pyyntiä ladatessaan opas antaa uudenlaisia ohjeita, nyt on tärkeää kelata entistä nopeampaa ja reagoida syöntiin heti. Saatuani vavan käteeni en saa edes kunnon asentoa, kun tunnen kunnon iskun. Alan kelaamaan oppaan tutun käskytyksen saattelemana. Kiinni oleva kala tekee pienempää sivuttaisliikettä, mutta pistää vastaa muuten kovempaan kuin aikaisemmat lohet. Pidän pitkän tovin siiman kireänä kelaamatta, kala toisessa päässä pysyy paikallaan, mutta vetää kuitenkin voimakkaasti. Pidän sormeni kelaustapin ympärillä valmiina kelaamaan tai antamaan löysää. Opas luulee minun pitävän tapista kiinni ja näin estävän siiman juoksemisen. Hän tulee suuttuneena tökkimään kättäni kalantapponuijalla ja pitää mahdottoman saarnan siiman mahdollisesta katkeamisesta. Mieleni tekee kysyä, kuka tässä veneessä on maksaja. Lopulta kala saadaan veneen viereen, se osoittautuu noin kymppikiloiseksi haiksi. Opas ottaa nuijan numero kaksi, ei sitä, jolla aikoi lyödä minua sormille, se oli ainoastaan jalokaloille. Hän nostaa hain pään vedenpinnan yläpuolelle ja lyö sitä muutaman kerran. Tainnutuksen jälkeen hän katkaisee siiman ja hai vajoaa syvyyksiin muiden kalojen syötäväksi.

Seuraavalla pyynnillä iskee kala joka antaa tuntea mitä on kalan väsytyksen. Alusta alkaen siima juoksee vinhaa vauhtia ja kela pyörii. Oppaan mielestä kiinni oleva kala on iso lohi. Seuraan vavan kärkeä tarkasti, heti kun vapa vähänkin alkaa suoristua kelaan siimaa kireäksi. Leikki jatkuu kymmenisen minuuttia ja päättyy yllättäen ohuen siiman katkeamiseen. Opas valittaa huonoa tuuria, ei kuitenkaan kommentoi mahdollisesta kelausvirheestä. Saatuani painon tultua ylös, opas tutkii tarkkaan katkenneen siiman pään ja sanoo kalan olleen todennäköisesti käärme kalan. Käärme kalalla on terävät hampaat joihin siima on katkennut. Saamme vielä muutaman hain, jotka tainnutuksen jälkeen katoavat syvyyteen.

Neljä tuntia tulee täyteen, joten ajamme rantaan. Kiskojen alapäässä vene kiinnitetään taas kelkkaan ja meidät vedetään vaijerin avulla lähtöpaikkaan. Loheit kuvataan ja opas puhdistaa kalat

tarkoitukseen tehdyllä pöydällä. Paikalle tulleen vuokraamon omistajan kanssa selvitämme miten kalat voidaan jatkojalostaa kotiinkuljetusta varten.

Kalojen jatkojalostus on viety pitkälle, joten vaihtoehtoja löytyy. Jätämme kalat vuokraamoon mistä ne, toimittaa savustettavaksi fileinä ja pakattavaksi tyhjiöpakkaukseen. Olemme vasta saarimatkamme alussa ja tämän takia sovimme kalojen toimittamisesta seuraavalla viikolla kuriirikuljetuksena Markun asunnolle Vancouveriin.

Seuraavana päivänä kalastamme kahdestaan. Matkalla rantaa ostamme painot ja koukkuja. Keskustassa olevasta vuokraamosta vuokraamme kolmenvitosella koneella varustetun veneen, vavat ja ostamme silakat syöteiksi. Vuokratessamme venettä myyjä kehottaa lukemaan sopimuksen ehdot tarkkaan, ja viivaa vielä punakynällä kohdan mikä koskee veneen rikkoontumista. On huomioitava, että veneillä ei ole minkäänlaista vakuutusta ja veneen vaurioitua joutuu vuokraaja maksamaan korjauskustannukset ja vuokraamon menettämät tulot korjauksen ajalta.

Tällä kertaa vapa ja kela ovat monta kertaa huonompia kuin edellisenä päivänä. Ajamme samaan paikkaan, kuin missä olimme olleet oppaan kanssa. Alueella on jo ennestään parikymmentä venettä. Heti alusta alkaen huomaamme, ettei kalastus olekaan niin helppoa, kuin miltä se edellisenä päivänä oppaan avulla tuntui. Laskuveni vie venettä lastun lailla ja hetkessä olimme kaukana muista veneistä. Veden virtaus on erittäin voimakasta. Paikoittain on niin kovia pintapyörteitä, että venekin alkaa kiertämään ympyrää pyörteen virtauksissa. Moottorin avullakin paikallaan pysyminen vaatii täyden työn, kun samalla hoitaa vapaa ei kumpikaan asia hoidu kunnolla. Kalastamme jonkun aikaa siten, että toinen hoitaa pelkästään venettä. Alussa huomaamme ostaneemme liian kevyet painot virtaukseen nähden. Kova virtaus vie siimaa ja painoa siten että siima on neljäkymmenen asteen kulmassa. Lisäämme toisen painon jolloin tilanne korjaantuu. Naapuriveneissä väsytetään kaloja tasaiseen tahtiin, mutta meille ei lohi iske. Virtauksen muuttaessa suuntaa siirrymme muiden mukana syvemmillä vesille. Saalis on nyt paljon tiukemmassa ja saamme pelkästään muutaman pienen hain ja pari kivikalaa.

Molempina päivinä meitä suosii tuuleton sää ja pilvettömältä taivaalta porottava aurinko. Vuokraamossakin olivat tyytyväisiä syksyn tuulettomista keleistä. He kertovat joskus olevan sellaisia syksyjä, ettei pienillä veneillä ole mitään asiaa lahdelle. Useasti on käynyt niin, ettei esimerkiksi Japanista viikoksi kalaan tulleet ryhmät ole päässeet kertaakaan lahdelle kalastamaan.

Kokemuksemme mukaan vierailta vesillä kalastettaessa on oppaan käyttö ensimmäisellä ja jopa toisella kerralla välttämätöntä. Ilman opasta olisimme ensimmäisellä kerralla kalastaneet uistelemalla, joka on keväällä paras lohien kalastustapa, mutta syksyllä saalista saadaan parhaiten elävällä syötillä pyytämällä. Omat tutut pyyntivälineet, vavat ja kelat on syytä ottaa mukaan. Vuokraamon välineet on valittu enemmän kestävyuden kuin toimivuuden kannalta. Myös nousu ja laskuveden voimakkaat virtaukset ovat uutta ja vaativat opettelua. Kalastus eroaa suurimmalta osalta kotivesillä kalastuksesta saaliiden suhteen. Määrällisesti kalaa tulee runsaasti enemmän ja kalalajeja on useita.

Paikallinen lehti (CR) on tehnyt selvityksen turistin kalastukseen liittyvistä kustannuksista ja päätyntyn summaan joka vastaa noin 250 EUR vuorokaudessa kalastajaa kohden. Summa sisältää kaikki kustannukset jotka syntyvät kalastuksen ympärillä, myös majoituksen.

Hinnasta huolimatta se on sen arvoista.